

Nitraaditundlik ala ja kaitsmata põhjaveega ala

Intensiivne põllumajanduslik tegevus on üks veekeskkonda mõjutav koormusallikas, mille tulemusena võivad taimetoitained jõuda nii pinna- kui ka põhjavette. Põhjavette sattunud orgaaniline aine, mikroorganismid, ammoonium ja nitraadid võivad oluliselt halvendada põhjavee kvaliteeti. Samuti võivad põllumajandusest lähtuvad saasteained mõjutada pinnaveekogude veekvaliteeti ning soodustada nende eutrofeerumist.

Nitraaditundlik ala on ala, kus põllumajanduslik tegevus on põhjustanud või võib põhjustada põhjavees nitraatioonisisalduse, mis ületab 50 milligrammi liitri kohta, või kus põllumajanduslik tegevus on põhjustanud veekogu eutrofeerumise või eutrofeerumisohu.

Eestis on keskkonnaministri 5. novembri 2021. aasta **määruse nr 49** „Nitraaditundliku ala määramine ja põllumajandusliku tegevuse piirangud nitraaditundlikul alal“ alusel määratud Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlik ala, mis paikneb Järva, Jõgeva ja Lääne-Viru maakonnas. **Veeseaduse § 168 lõikes 3** on loetletud põllumajandusliku tegevuse piirangud nitraaditundlikul alal. Nitraaditundlik ala ning selle piires asuvad kaitsmata põhjaveega pae- ja karstialad pinnakatte paksusega kuni kaks meetrit ja oluliste allika- ja karstialade nimekiri ning tegevuspiirangud kaitsmata põhjaveega aladel on kehtestatud samuti keskkonnaministri **määrusega** nr 49. Piirangute põhjuseks on Pandivere kõrgustiku ja Kesk-Eesti tasandiku looduslik eripära – õhuke pinnakate, karstilehtrite ja allikate rohkus –, mille tõttu on see ala erakordselt tundlik põllumajandusest lähtuvale koormusele. Seetõttu tuleb arvestada, et nendel aladel on põhja- ja pinnavee kaitseks kehtestatud rangemad keskkonnakaitsenõuded, mis on suunatud eelkõige põllumajandusliku tegevuse mõju vähendamisele.

Kaitsmata põhjaveega ala on karstiala, alvar ja ala, kus põhjaveekihil lasub kuni kahe meetri paksune moreenikiht või kuni 20 meetri paksune liiva- või kruusakiht (VeeS-i § 68 lg 3 p 1).

Pinna- ja põhjaveele avalduva põllumajandustootmisest tuleneva keskkonnariski vähendamiseks koostatakse nitraaditundliku ala **tegevuskava**, mille eesmärk on luua eeldused säästva põllumajandustootmise arenguks ning pinna- ja põhjavee hea seisundi ja hea kvaliteediga joogivee säilimiseks. Kava korrigeeritakse iga nelja aasta tagant vastavalt pinna- ja põhjavee seireandmetele.

Nitraaditundliku ala tegevuskava 2021–2024 raames on toimunud ka kohaliku omavalitsuse spetsialistidele mõeldud neli koolitust veevarustuse korraldamise kohta, sh puurkaevude rajamise ja nitraaditundliku ala põhjavee seire kohta.

✕ Materjalid on Keskkonnaameti **kodulehel**.

✕ Täiendav teave nitraaditundliku ala kohta on leitav Kliimaministeeriumi **kodulehelt**.

Joonis. Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlik ala

Viimati uuendatud 06.01.2025